

Psalmus

dicit (et sit splen. do. dei no. sup nos) huius enim splendoris mā
di habet sed raro dei: vñ salomon regnatur petet eum a
dno. iij. Reg. iij. ps. Et nūc reges intelligite tē. Quito p la
boratoribz ecclie cū dicit (op̄a ma. no. diri.) huius sūt ma
nus ecclie: vel pugnādo vel agricolando (dirige) inq̄t (su
per nos) q.d. nos digim⁹ p te q̄ es superior director et actor
Job. xv. Sicut me nihil potestis facere. Secundo p contempla
tus viris cū dicit (et op̄us) vñcū. Lu. x. vñ est necessari
um (manū no.) spūlū q̄ edificat nobis in celo: dū reci
pientes a nob̄ elemosynas orant p nob̄: tales sunt vidue
et pauperes xp̄i et religiosi q̄ de aliorū elemosynis sustentati
p̄ceptiōni et oīcupantur et post eorū est misericordia. s. orare.

P̄p. 90.

Psalmus XC

Q uoniam Eli habitat in adiutorio altissimi:
in protectione dei celi cōmorabit.
Citulus (laus cātici dauid) In p̄cedēti ps.
egit prophetā de miseria t̄pis ex qua q̄nq̄ surgit miseria tē
ptatiōis de qua agit in hoc ps. in illo Heues dies homis
sunt Job. ix. In isto tēptatio est vita bovis sup terrā Job
vii. et de isto ps. sumplie dyabolus auctoritate ad tēptan
du dñm dicens Math. iii. scriptū est q̄ ange suis mā. de
te: ut custodiā te in oīb⁹ vñs. t. tē. et q̄ laudab̄t q̄r bñ pu
gnauerit: id a laude intitulat (laus) nō bñana sed (canti
ci dauid). i. xp̄i q̄ prius pugnauit et vicit et inde laudādus
est cui⁹ tēptatio et victoria nob̄ i exemplū ppōnit et laus
vincētibus p̄mittit. et hec est intentio psal. hui⁹. vt. s. exem
pli xp̄i tēptationes discam⁹ vincere. Modus triparti
tus est ps. Primo prophetā dicit. in solo deū sperantē dei p
tectione vallari. Secundo p̄missio casu de se p̄sumētū dicit
caput xp̄m in celo leuantū a nullo posse cōtingi et pedes su
os in terra ab angelis custodiri: vñ est certitudo p̄tectionis
promissae ibi (cadent a latere) Tertio inducit ip̄e dñs
qui cōsolatur sperantē. hic defensionē in futuro p̄misit pro
mittēdo ibi (q̄m in me sperauit) et sic tota expositiō būius
psal. moralis est. Possum⁹ aut̄ exponere primo allegorice
de xp̄o ut de ipso dicat (q̄ habitat in adiutorio altissimi)
id est in beatā virginē q̄ est cūitas et thalam⁹ in qua xp̄us
habitat: vñ supra dictū est ei Gloriosa dicta sunt de te ci
uitas dei: et alibi dicit de exemplo ipse tanq̄ sponsus p̄ce
dens de thalamo suo. i. de virginali vtero dicit glo. vbi de
us bñane in ute ut spōsus spōse copulat⁹ est. hec est (ad
iutoriū altis. q̄r iūnat eū ad saluandū gen⁹ humānū: vnde
de ip̄o vere dicit Gen. ii. Faciamus ei adiutoriū sile sibi.
xp̄s vñ (qui) tēpe in carnatiōis (habitac) in hoc (adiutorio
altissimi) nō dereliqueret a dño: sed (in p̄tectione dei celi cō
morabit) licet dicturi sunt iudei tēdereliquit cum p̄seq̄
mini et coprehendite eū. q̄r nō est qui eripiat: sed Jo. xiii.
dicit. Non credis quia ego in patre et pater in me est. ergo
in protectione eius cōmorans.

Divisio.

A Allegorice
De ipso.

B icet dominus susceptor meus es tu: et
refugium meum deus meus sperabo in eu⁹.
C idet dñs) patri (susceptor meus es tu) hoc impletus
est quādo clamans voce magna dicit. Pater in man⁹ tu⁹
as cōmodo spiritū meū Lu. xxij. (et refugium meū de⁹ me⁹)
Job. xvij. Nūc aut̄ ad te venio (spabo i eū) fm q̄ ho
mo certā habens fiduciā: vnde supra dicit. In te dñe spe
rai nō cōfundar in eternū. quid sperabit.

3 **Quoniam ipse liberavit me de laqueo ve
nantium: et verbo aspero.**
C liberavit. i. liberabit (me de laqueo venantium). i. de
insidiis iudeorum. Lu. viii. Et ipsi obseruabant eū: vñ vbi
nos habemus cōsequenter (et a verbo aspero) habet līra
Hieronymi (de monte insidiarū) vel (a verbo aspero). i.
a concijs iudeorum.

4 **Scapulis suis obūb̄ rabit tibi: et sub pen
nis eius sperabis.**

C hic cōvertit prophetā sermonē ad xp̄m loquēs ei de p̄te
ctione patr̄ fm more boīm q̄ filios suos puulos (sub sca
pulis). i. sub ascillis accipiūt q̄n aliquid timet pueri. dicit er
go (scapulis suis). i. p̄tectione sua (obumbribst tibi) con

tra estū p̄secutionis iudeoz (et sub pennis ei⁹). i. sub bac
vibratiōe (sperabis). i. fiducialiter ages. ps. Sub vmbra
alarū tuarū. pro. me a facie impi. qui me afflire.

C Scuto circumdabit te veritas eius nō ti
mebis a timore nocturno.

C Scuto) patientie (circūdabit te veritas eius) q̄ promi
sit et mentiri nō potest (nō timebis a timore nocturno) a
quo timuit petr⁹ et negauit. hoc eū fuit de nocte. iesus vñ
nō timens sicut Job. xviij. dicit. Cenitib⁹ ministris cū
laternis et armis. sciens oīa que ventura erant sup eū: pro
cessit et dicit eis. Quē queritis: et cū respondissent: Iēsus
nazarenū: dicit ego sum: nec timebis.

C A sagitta volāte i die a negocio p̄abulāte
n tenebris: ab incursu et demōio meridiāo

I A sagitta vñ. in die) sagitta a lōge p̄cutit: in q̄ intelligit
excogitatio et malitia iudeoz q̄ remotas causas exq̄rebāt
vt eū sagittarent. ps. Subito sagittabūt eū et nō timebūt:
vñ q̄ firmauerūt sibi sermonē neq̄. et hec sagitta dicit vñ
lans in die ad litterā: fm q̄ dī Math. xxvj. Mane facio
consilii inierūt oīs p̄ncipes sacerdotū et seniores populi
aduersus iesum ut eū morti traderet: nec etiā timebis (a
negocio p̄am. in tenebris) hoc negociū duplex possum⁹ assi
gnare. s. quo cōdixerūt falsos testes cōtra eū Math. xvi.

Prinicipes sacerdotū et omne cōclūi cōrebant falsum testi
moniū cōtra iesum: ecce negotiū sicut mercatores que
rūt merces quas emere volūt et nō inuenērūt: cū multi fal
si testes accessissent: et hec negociū pambulabat in tenebris
malicie exceantis corda ipsorū. Itē negociū istud possu
mus appellare factū illud quo empta fuit amicicia inter
pylatū et herodē: fm q̄ dī Lu. xxij. Quod ut cognō uit p̄y
latus qđ de herodis p̄tate esset remisit eū ad herodē. Ille
nō illusū iesum remisit ad pylatū: et facti sunt amici hero
des et pylat⁹ i p̄a die. Nā antea inimici fuerūt ad inimicē: et
istud negociū p̄abulabat ita de pilato ad herodē et de hero
de ad pylatū: et hec i tenebris ignorātiae nec iterū timebis.
(ab incursu et demonio meri.) incursus iste fuit occursus
iudeorū: q̄r male a demonio vexati clamabāt furiosi: cru
cifige eū: et dī demoniū meridianū q̄r dicebat se facere hec
et feruore et zelo legis diuine. Moraliter sicut tactum est

Moralis.
sup titulū xp̄i tēptatio nobis. p̄ponit in exemplū: vt sicut
ip̄e oīm supauit tēptationē: ita et nos tēptationē vincere
studēam⁹. hoc aut̄ facere non possum⁹ si in nostris viribus
cōfidam⁹ et non in deo fiduciā nostrā totā ponam⁹: q̄a ut
dixit Judith. vj. Dñe nō terelinquis p̄sumētēs de te: et

S p̄sumētēs de se et de sua virtute gloriātes būiliās: vnde
h in p̄ncipio dī. (q̄babi. in adiu. al.) i. q̄ cōtinue totā spē
ponit in eius adiutorio (in p̄tectione dei cōmorabit). i. cōtinue p̄te
get ab ip̄o ut nec eleuet p̄spēris nec deiciatur aduersis.

Hiere. xvij. Dis vir q̄ cōficit in dño et erit dñs fiducia et
erit q̄sī lignū qđ trāplantat̄ sup aquas qđ ad humores
mittit radices suas et non timebit cum venerit estū: ista
duo verba (habitat et cōmoue.) frequentia et morā notā
et peregrinationē et leuitē transitū excludunt qui eū ad bo
ram credit vel sperat et tēpō tēptationis recedit: nō (ha
bitat in adiutorio altissimi.) si p̄grinat̄ nec (in p̄tectione dei
cōmorabit) sed transit: quō aut̄ scieſ si habitat quis in ad
iutorio altissimi subiungit signū (dicet dño) non tam ver
bo q̄ operis exhibitione (susceptor meus es tu) q. d. totū
se p̄roject in deū q̄ eius curā suscepit. i. Pe. i. Omne sol
licitudinē restrā p̄ojectientes in eū: q̄m ipsi cura est de vo
bis: et etiā (dicet) predicto modo (refugium meū de⁹ me⁹)
id est omne malū fugiet et ad deū refugiet: et hoc facere est
habitare et sperare omnino in adiutorio altissimi: vñ etiā
subdit (p̄erabo in eū) Notandum aut̄ q̄ in his duobus
versibus ponit quattuor verba in q̄bus notant̄ quattuor
būificia q̄ dñs fecit nob̄. Primū est adiutoriū et inimicos
nōs impugnare et expugnare possum⁹: qđ notat̄ cu dicit.
(q̄ habitat in adiu.) Scdm est p̄tectione ab hostib⁹ si impu
gnati repugnare voluerit cū dicit (in p̄tectione tē.) Tertius
est cura et recreatio si hostes repugnates nos vulneraue
rint vel vexauerint cū dicit (susceptor meus) ut medicus

Quartus est receptatio si confictum ferre non valentes fuge-
runt ibi (et refugium) Notandum etiam quod multis modis ad
iuuatum dominum in bello videlicet.

BQualiter do-
minus ad-
iuuet mul-
tipliciter in
bello spiri-
tu sicut ab initio et allice virtute eorum tecum.

Cirtutem hostium minuendo. **J**udith. ix. Erige brachium
tuum sicut impetu flagellis impediendo. **J**udith. ix. Tem-
pera pedes illorum abyssus et aque operuerunt illos immensi-
tas tribulationum.

Cirtutem ad impugnandum dando. **E**sa. xl. **D**omini non
sunt fortitudinem et robur multiplicat.

Caudacia impetrandi tribuendo. **J**udith. xiiij. Stetit iudith
anlectu oras cum lacrymis et labiorum motu in silatio dices

Coforta me de iste pectorum **O**see. vii. Factus est effraym
qui coluba seducta non habens cor quod non repugnat temptati-

one. **P**rouer. vii. propter cordis inopia perdit animam suam.

Clonganimitate in pugna tribuendo. **p**. Posuisti ut ar-

cum creui brachia mea. **E**sa. xl. Current et non laborabunt am-

bulabunt et non deficit.

Carma tribuendo. **E**ph. iii. **A**ccipite armaturam dei. i. ex
emplu. **iij**. **M**ach. vi. **A**ccipe gladii sancti munera deo in qua
deicies hostes populi mei iuris. **b**oc dicit bieremias ad iudeam.

Coadiutores praebendo. **psal.** **I**mmitte angelus domini in circitu clementius eam tecum. **p**. **L**euaui oculos meos ad

montes. unde veniet auxiliu mihi. i. ad angelos sanctos.

Mar. i. Accesserunt angeli et ministrabant ei.

CAgilitatem dando et in altu ponendo. **p**. Qui posuit pe-

des meos tanquam ceruorum et super excelsa statu. **m**.

CItem faciendo decipe mundum et sciendum. **C**or. ix. Omnes

qui in agone cotendit ab omnibus se abstinet.

Con latitudinem ponendo. s. in charitate. **p**. Et eduxit me

in latitudinem salutis mea. quoniam volui me manu quam est in lato
melius potest pugnare: quod potest declinare extrosus sinistrosum an et retro. **M**o sic qui est in angusto. **T**ren. i. Omnes

psecutores eius apprehenderunt eam inter angustias.

CItem pro eis pugnando et in eis. **E**ro. xiiij. **D**omini pugna

bit pro vobis et vos tacebitis.

Cuidates erigendo. **p**. **D**omini erigit electos. **P**rouerbi. viii.

Septies cadit iustus et refurgit: vulgariter dicitur quod non est

adeo bonum quod non cadat aliquando in bello. **p**. **J**ustus

eiuscederit non collidet: quod dominus supponit manum suam.

CItem deducendo in bello. **p**. **T**enuisti manus tuas. **d**ex. iii. sicut

scutifer tenet habenas domini sui et cum gloria suscepimus. me.

In hoc ergo adiutorio debemus habitare sicut in castro forti
et sicut in protectione dei celum conorantes erimus securi: sed di-

cit beatus Hern. **M**o habitat in adiutorio altissimum quod non po-

suit deum auctoritate suum sed sperauit in multitudine diuinita-

tum suarum. hic mox in protectione vilissimi dei. s. in amore

Eccl. x. **S**icut pregeat sapientia sic protegit et pecunia. **P**ro-

uer. x. **S**ubstantia diuinitatis vestris fortitudinis eius nec vult

a deo celum. pregeat contra inimicos. s. contra peccata sunt diuinitatis

prosperitatis sanitatem sed tamen contra amicos. i. paupertatem in-

firmitatem et homines rogat eum dominum ut defendat eos ab infir-

mitate a paupertate ab aduersitate et homines qui sunt amici ho-

minius: quod profundit ei: **viii**. **P**rouerbi. i. **C**is quo puuli diligen-

tes infantia et stulti ea quae subi sunt horria cupide et imprudentes

odibunt scientiam: et quod dominus a talibus non protegit: non di-

cit dominus susceptor meus es tu: quod in cura eius noluit se po-

nere nec ad eum refugunt: sed quantum possunt fugiunt nec spe-

rant in eum sed desperant deo: sed iustus volens recreari a

laboro et penitentes volens sanari a deo dicitur: domino suscep-

tor meus es tu: ipse enim dicit **M**ath. xj. **C**lementia ad me omnes qui labores et onerari estis et ego reficiam vos. **E**sa. xlj.

Ecce seruus meus suscipiens eum. electus meus complacuit sibi

in illo anno (et refugium meum) fugientes a facie peccata. **E**c-

clesiasti. xxi. quasi a facie colubri fuge peccata (deus meus) **p**.

Deus noster refugium et virtus. Securum videbat

esse hoc refugium qui dicebat **Job**. xvii. Pone me iuxta te

et cuiusvis manus pugnet contra me (meus) Hern. cur non

dicit deus noster: quia in creatione in redemptione ceterisque

comunibus beneficiis est deus omnium sed in temptationibus

habet eum singuli proprium (sperabo in eum) Hern. non dicit

spero. quod hoc est propositum meum non desperabo non desista

a spe: sed spacio (quoniam liberabit) vel iam (liberavit me de laqueo

venantium) Hern. ergo ne bestie sumus quibus venandis

laquei preparant: venatores sunt demones qui cornu non

sonante ne audiantur: sed sagittante in occultis immaculatum:

et post dicunt idem Hern. Laqueus dyaboli diuinitas sunt se

culi. i. **C**homo. vi. Qui volunt diuitiae fieri incidunt in tem-

ptatione et in laqueum dyaboli: vos ergo quod reliquistis omnia

gratias agite dicentes (quoniam ipse liberavit me. etc.) et post di-

cit etiam Hern. corpus etiam laqueus est: unde etiam oculus

legit anima depredari. **T**ren. i. Minime ergo decet homini

ne esse securum qui portat laqueum suum secum: ita exponit be-

atus Hern. Nos autem possumus dicere quod laqueus est sub-

tilis temptatione quo capiuntur aures. id est spirituales homines.

Amos. vii. Numquid cadet aries in laqueum terre absque aucu-

pe **E**sa. xxiiij. Qui se explicuerit de souea tenebit laqueo.

id est qui evasit luxuriam non propter hoc evadet superbia.

Notandum autem quod venator iste. s. dyabolus non tam laqueo

vititur in venando: sed et multis alijs qui solent babere ven-

atores que notantur his verbis. **A**rs cornu canes virus Quaerat dia-

equus pallida vestis. **D**ecipule laqueus rhetia tela ca-

bolus assilatur ve-

niatorum. **F**orma

eius (cornu) quo vocatur socios ad predam (et canes) sunt su-

surrones et lenones et cossicatrices stupri qui corniculant in

auribus boninum et femininum: tales pendunt circa collum dyaboli

per quod exit vox **O**see. v. **C**lagite buccina in gaba tua

ba in rama: vulnate in bebaue **A**mos. vii. Si clanget tuba

in ciuitate et populus non expauescet (virus) quo sagittas

intopicas est suggestio. **D**euter. xxxi. **C**lementi aspidum insanabile. **p**. **C**lementi aspidum sub labiis eorum (equus) super quem insidet sunt carnales homines. **E**sa. xxxi. **E**qui coru caro. i. carnales: et loquitur ibi de egyptis quod quos demones intelligunt. **E**ro. xv. **E**quus et ascensorum proiecit in mare. i. in amaritudinem inferni. **A**pocal. vi. **E**cce equus pallidus et qui sedebat super eum nomine illi mors est tecum. **A**rcus eius sunt legiste et aduocati. **O**see. vii. **R**eversi sunt et esse absque iugo facti sunt quasi arcus dolosus **p**. **A**rcus eorum confringatur (pallida vestis) venatores habent in hyeme vestem pallidam in estate viridem: ut scilicet semper sit similis arboribus nemorium et non possit cognosci a bestiis: sic dyabolus secundum status hominum diversos transfigurat se et diversa suggerit in hyeme aduersitatis habet pallidam ve-

stem: quia suggerit iniuriam et inuidiam et vestis dicitur iniurias: habet **Z**ach. iii. **A**uferte vestimenta sordida ab eo et dirite ad eum: ecce abstuli a te iniurias tuas: hoc etiam est pallens vel lineus per inuidiam qui facit pallere **A**poc. vi. **E**cce equus pallidus: et qui sedebat super eum nomen illum mors. In estate autem prosperitatis induit se vestem viridiem quia arridet prosperitatem et suggestus est ea esse amplectandas qui virtus modo ut herba: sed sicut herba citro transiret ut in precedenti psal. dictum est. mane sicut herba transeat (decipule eius) sunt sordidata mercatorum. **J**ob. xviii. **D**ecipule eius super semitam: quia etiam in semita religionis posuit colum mercationis. **H**iere. v. **S**icut decipula plena aibus sic domus eorum plene dolio (laquei) superbie et predictum est laqueum parauerunt pedibus meis: id est operibus meis (rhetia eius) sunt fatue mulieres et diuitie. **A**bae. i. **I**mmolabit sagene sue et sacrificabit rheti suo: quia in ipsis incrassata est pars eius. **E**cclesiastes. vii.

Inueni amarorem morte mulierem que laqueus venato-

rum est et sagena cor eius: vincula sunt manus eius (Te-

la eius sunt diversa scilicet iacula sagitte et venabula. Ja-

cula sive spicula sunt ad bubalos: et ceruos et tygres et le-

ones. Sagitte ad dammulas et aures: venabula ad porcos: per hanc diversitatem telorum significatur diversitas temptationum secundum diversos mores hominum. **E**phef. vii. In omnibus sumentes scutum fidei in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere (canes eius) sunt de-

tractores. in. **R**eg. xxiij. Si mortuus fuit achab in ciuitate comedent eum canes: id est si prelatus peccat in publico ro-

ditur a detractoribus. Dicit ergo (quia ipse liberauit de la-

queo venatum (in punitum et a verbo aspero in futuro. qui esset b-

Psalmus

incidit et moritur in laqueis venientibus in futuro audiet vocem asperum multiplex. **Bern.** o bo o bestia laqueum non timebas timore vel malefici quod est verbum hoc illud gebene. affer affer: peccata dilacerata cito spolia detrahe sic dicit venatores. s. de mones quo exultant venatores capta pda: infer inquietus per nos impone lebetur? **Itē** asperum erit illud verbum: tollat impius ne videat gloria dei. **Esa. xxv.** **Itē** asperum erit illud domini verbum quod angelica tuba sonabit iurgite mortui venite ad iudicium. **Asperius** erit illud esuriui tecum. aspernum vero il lud. **Itē** maledicti tecum. (scapulis suis obumbrabit tibi) **Bern.** rindet spumas. s. q. d. non solus qui dixisti facit tibi: sed et bec qui se quoniam (scapulis suis tecum.) gemina est hic pmissio vite que nunc est future. si enim regnum promitteret et viaticum decesseret homines conquerentes nunc autem ceterum in hoc seculo: et post h seculum vita pmissa eterna. **Sub his scapulis** quatuor nobis beneficia conferuntur. sub his enim abscondimur sub his ab incursum miliorum: et accipitrum. ptegimur qui sunt aereae portantes: sub his umbraculum salubre refrigerat nos et repellit nimium solis seruorem: sub his quoque et souemur aliumque. **Necessaria** est enim abscondere interim secundum beneficium bonum: quoniam thesaurum regni celorum qui inuenit homo abscondebit. **Math. xiiij.** ppter quod in claustrorum et siluis abscondimur nec habemus in fructuose. credo enim nullum hic esse si quartam peccatum eorum qui facit in seculo actaret qui non adoraret et sanctus non reputaretur ut angelus. **Nunc** aut tota die tanquam negligens increpat. **Necessaria** igitur bec absconsio non soli ante oculos aliorum sed multo mag ante te ipsum. si enim ait dominus: cum feceritis omnia qui precepimus vobis dicamus serui iutiles sumus tecum. **Lu. xvij.** sic dicebat bernardus monachus suis (et sub penis eius sperabas) **Idem** possumus accipere per penas quod per scapulas (sub penis). i. sub brachiorum extensis in cruce. **Mal. iii.** Sanitas in penis eius: sic enim moriendo sanavit nos a peccato et a morte redemit eternam: unde (sub)bis (penis) sperare debemus: secundum quod dicit apostolus Rom. viii. qui etiam pro proprio filio non pepercit: sed per nos oibus tradidit illum: quoniam non etiam cum illo omnia nobis donauit. sub his penis securus sperabis: ut de perceptione presentium numerum firma sit expectatio futurae. scuto circundabit te veritas ei? **Bern.** quod circundati sumus vindicta temptationibus: scuto circundet nos veritas ei? ut quemadmodum vindicta bella: vindicta et pessima. veritas enim circundat: quod vera est qui permittit et sic exhibet ut permittit: non incongrue scuto coparatur gratia diuina protectionis quod in superiore parte amplius et latius est ut caput humerosque custodiat. in inferiori vero strictius: ut minus oneret maxime cum graciliores sint tybie ut non tam facile vulnerentur: sed nec adeo piculosum sit illis in partibus vulnerari: sic oino militibus suis Christus ad inferiora tuerenda. i. carne magna ut ita dicerim strictitatem atque penuria vestimentorum donat nec vult eos illarum multitudine praeguari: sed ut virtutem et vestitum benebis contenteremus: in superiore vero amplior latitudine et abundanti gratia spiritualis. sic enim habebas **Math. vij.** Primus ergo regnum dei tecum. **Itē** dicit idem bernardus. (scuto tecum.) **Necessaria** sane est inseparabilis protectione veritatis si non modo interim in carne tegenti sed post modum exercenti. et nunc quidem ob periculosos conflictus: tunc vero ob monstruosos incurios spirituum malignorum felix quod sic circundat dypus veritatis et introitum quoque eius et exitum custodiat exitum ab hac vita introitum in futuram. quo. s. nec molestia a tergo nec a facie mali quippe inimicorum intenter: et quod sic scuto circundabit te veritas ei? non timebis a timore nocturno: i. die a negocio pambu. i. tene. ab icur. et demo. meridianiano. **Hic** ponunt quatuor genita temptationum qui sunt in glorificatione. **Nota** hic **Lewis** et occulta qui nota est cum dicit (a timore nocturno.) quatuor genita **Lewis** et manifesta qui nota est cum dicit (a sagitta. vero. in die.) temptationum **Grauius** et occulta cum dicit (a negocio pambu. in tenebris) **Grauius** et manifesta cum dicit (ab incurso et demone meridianano) **Bern.** sic exponit: sunt quatuor temptationes quibus vindicta circundati necessitate habemus? scuto domini circundari ante et retro. a destris et a sinistris. credo autem quod eo ordine quo habemus numerantur insurgere contra eos qui conuertunt et velut principes sunt omnes temptationum (a timore nocturno) per noctem aduersitas primus certamen est de molestiis corporis. caro enim bactenus indomita memor recenter quidam libertatis et

cōcupiscit aduersus spiritum Gal. v. et ita dicit idem bernardus. non dicit a nocte: sed (a timore nocturno) quod non ipsa afflictio tentatio est sed timor afflictionis nocturnus et plane et tenebrosum: quod abscondit ab oculis quod non sunt cognitae passiones bui? temporis ad futuram gloriam quod remelabatur in nobis: sed facile huc radius veritatis exufsatur per quattuor. ingerit enim oculis cordis: nunc peccata quod fecimus: nunc eterna supplicia: nunc celestia pma: nunc ea que pro nobis prouidit Christus: ergo ad lucem tam multiplicis veritatis nox recessit: sed nunc sagitta que in die leviter volat: sed non leue vulnus infligit (a sagitta volante in die) **Bern.** hec sagitta vania est gloria quam oportet cauere seruaciones ne deserat scientiam veritatis. quid enim tam contraria vanitatis: et post dicit pma a si nistris pulsat dyabolus pusillanimitate: deinde a destris humanis laudibus: si firmam inuenit virumque turram viribus inquit denigere nequeo sed forte decipere possum alicuius ingenio. pditoris (a negocio pambu. in tenebris) hec est ambitio subtile malum secretum virus pestis occulta dolus artifex mater hypocrisis. luxuriosa parens: vicio et origo: criminum somes: virtutum erugo: tynea sanctitatis: cicatrix cor. **No** multi diu: ex remedio morbos creans: generas et medicina lanplicia magno cōtempsit ait vanam gloriam quoniam vania est forte solidus. la ambitio us aliqd affectaret: forte honores forte diuitias quod hunc vis. verme souet aliud quod mentis alienatio et oblitio veritatis aut quid si veritas protendit huc inuestigat pditorum et negotiorum arguit tenebrarum. Non restat callido inimico contra eos quod videtur omnino modis diligere iusticiam et odisse iniquitatem nisi ut iniquitate palliat virtutem imaginem. quos enim pfectos boni nouerit amatores malum eis sub specie boni non mediocris sed pfecti suadere conatur ut facile quod currit incurrat. hoc ergo est demonium non diurnum sed meridianum at vere in re manifesta non non arbitror opus esse eloquio quod. s. sola sit veritas qui palliat detegit falsitatem quatuor bas tentationes in guali statu ecclie haud difficile diligens considerator inueniet. Non enim timor nocturnus cum nouellam adhuc exercet eccliam quoniam omnes qui occideret seruos dei arbitrare obsequium pstat deo Job. xvij. Deinde psecutio. ne cessante et die redditus turbavit eam graviter et afflxit sagitta volans: quoniam exercit aliqui de ecclia inflati spiritu carnis sue inanis et volatilis glorie cupidi et volentes sibi facere non mel linguas suas magnificando diversa et pueris dogmata. tū predicatorum: at nunc quidem pax a paganiis: pax ab hereticis: sed non est pax a filiis falsis: oes christiani et omes serere quod sua sunt querunt non quod iesu Christi ipsa quoque ecclesiastice dignitatis officia in turpe questu et tenebrarum negotiis trascire: nec in his animalium salus: sed luxus querunt diuitiarum superest ut iam reuelat homo pte filius pditionis anti christus: demonium non modo diurnum: sed et meridianum quod non solus transfiguratur se in angelum locis sed extollit super omne quod dicit deus aut quod colit. Minirum insidias acris calce neo matris ecclesie aqua caput suum dolet esse contritus sed ad hoc quod incurso eccliam electorum veritas liberabit propter eos breuians dies et demonium meridianum destruet illustratione aduentus sui.

Cadet a latere tuo mille et decem milia a de

xtris tuis: ad te autem non appropinquabit.

Cadet a la. et mil. Secunda ps in quod missus casu de se psumetur dicit caput Christum in celo levatum a nullo posse tangi et perdes suos in terra ab angelis custodiri et possimus sic psumere ad pmissa sum allegoria pfectio: quod missa exposita sunt de psecutio. ifidelium iudeorum: sed ne etiam Christi non pfectentes de ipso sine merito psumuntur. **Hic** ostendit quod etiam de illis qui oia dimiserunt quod nimis psumuntur: mlti gibuntur et de aliis multo etiam plures: sed quod dicit (cadet a latere. et mille) latere vocat eos qui ad latus eius sessuri sunt in iudicio: sum quod dicit **Math. xix.** Thos qui reliquistis oia et secuti estis me sedebitis super sedes iudicantes duodecim tribus isti: et huius dicuntur latus eius sicut cardinales dicuntur latere domini papae: unde dicit se mittere aliquem et latere suo. xij. ergo sedes in quibus sedebunt: pfectio est tribunalis in quibus (mille). i. pfecti iudicabunt qui oia relinquerunt et secuti sunt Christum qui de deo non de se psumentes: radicem carita-

Sub sca-

pulis domini

q[uo]d nob[is]

b[ea]n[ti]fici[um]

cōferuntur.

E

Nota hic

Lewis

et occulta qui nota est cum dicit (a timore nocturno.)

quatuor genita

Lewis

et manifesta qui nota est cum dicit (a sagitta. vero. in die.)

temptationum

Grauius

et occulta cum dicit (a negocio pambu. in tenebris)

Grauius

et manifesta cum dicit (ab incurso et demone meridianano)

Bern.

sic exponit:

sunt quatuor temptationes

qui sunt in glorificatione

Universitäts- und

Landesbibliothek Düsseldorf

tis alte fixerūt ne sole tribulatōis arescant. sunt multi qui cū xp̄o se iudicaturos p̄mittunt eo q̄ oīa relinquit t̄ xp̄m sequunt̄ sed q̄ de se p̄sumunt seruentē p̄secutiōis calore tanq̄ demonio meridiano: q̄ nō alte fixeraut radicē: are scūt̄ t̄ in tormentis xp̄m negauit̄: cadent a latere iudicatūs id est nō iudicabunt cū xp̄o q̄ cū eo putabant se iudicatūros: t̄ hoc est (cadēt a late.t.) oī xp̄e (mille). i. mlti q̄ relinquentes oīa putabant se tecū iudicaturos. s̄ nō iudicabunt: q̄ de se p̄sumunt sūl̄ (t̄ decē milia. a dext.) multo pl̄es q̄ et si nō p̄mittunt sibi iudicatiōis sedes: t̄n p̄ elynas t̄ alia oīa p̄mittunt se collocaodos in dextris cadent a dextris tuis (ad te autē). i. ad caput t̄ corpus qd̄ de se nō p̄sumit (non appropinquabit) ruina h̄ t̄ demoniū meridianū. Mā t̄ si carni, p̄inquit tormentū: ad locū t̄n fidei nō attingit ut ipsam ledet t̄ l̄z nō appropinquet nō t̄n erit impune malis q̄ tuos tribulant. hoc est qd̄ sequit̄.

Clerūt̄ oculis tuis cōsiderabis t̄ retrībutionem peccatorum videbis.

Clerūt̄ oculi. t̄. cōsiderabis. i. oculis tue discretiōis diligent vi debis nō qd̄ fecerunt sed qd̄ intenderunt (t̄ retrībutionē p̄cōr̄ videbis) vt. s̄. cōs retribuas. nō bonū qd̄ p̄ nesciētes agit: s̄. malum qd̄ facere voluerunt.

Quā tu es dñe sp̄es mea. altissimū posulisti refugium tuum.

Confessō casu malo: oīdit q̄ securi erūt boni: t̄ mul tas assignat cās securitatis. Prima est sp̄es quā ipsi ba bent in deo vñ in p̄sona mēbroz dicit ad caput (q̄m) q. d. iō nō accedit ad nos (q̄m tu es dñe sp̄es mea) Scđ cau sa est ascensio dñi. vñ addit (altissimū posui. re. t.). i. resur gendo ascendendo mibi oīdisti ut ad alta refugiam t̄ exq̄ caput ascendit sp̄em babeā q̄ membra debeat ascendere: t̄ q̄ sic sperat liberaē a tentatioibz dyaboli: vñ mēbris addit

Mō accedit ad te malū t̄ flagellū nō appropinquabit tabernaculo tuo.

Mō accedit ad te ma. i. ad corp̄ tuū mysticū (malū) culpe: hoc quātū ad aiām q̄ si immunis fuerit a culpa cor pus postea immune erit a pena: vñ dicit (t̄ flagellū nō appropinquabit taber. t.) tabernaculū vocat corp̄. vel de capite dicit ex quo ascendisti iam (nō accedit ad te malū) pene (t̄ flagellū) quo soles in terra flagellari (nō appropinquabit taberna. t.). i. carni tue in qua verbū habitans mi litavit: hoc est q̄ d. Ro. vi. Christus resurgēt ex mortuis iam nō morū mors illi ultra nō dñabit t̄. Tercia cā secu ritatis est custodia angeloz. vnde dicit.

Quā angelis suis mandauit de te. vt cu stodian te in omnibus vijs tuis.

Quā ange. su. man. de te) s̄. de pater (vt custodi. tej om nib̄ vijs suis) hoc de dño xp̄o dictū est s̄m bāmanā infirmitatē s̄m q̄ Math. iii. d. q̄ angeli accesserūt t̄ ministrabant ei: t̄ Lu. xxij. Qz astitit ei angelus cōfortans enī h̄ au te ascensionem in qua factū est qd̄ sequit̄.

In manibz portabūt te. ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.

In ma. por. te) nā q̄ ascendit in celū portatus est mini sterio angeloz: nō q̄ eoz auxilio in aliquo indigeret. s̄. et creatura creatori seruiret. qd̄ iō tangim̄ ne q̄s putet angelos dño meliores. Mā t̄ iumentū nō est melius hominū quē portat. iō aut̄ assumpt̄ (ne forte offen. ad la. pe. t.) id ē ne tui q̄ portant te offendat ad legis duriciā: hoc est qd̄ dit Job. vi. Expediit vobis vt ego vadam: si enī nō abiero paraditus nō veniet ad vos. si aut̄ abiero: mittam eūz ad vos. est ergo sensus. ideo ascendit ne isti pedes q̄ enī portaturū erāt t̄ vñ enī p̄ terrā offendant̄ (ad lapidē). i. ad duriciā legis id ē vt missione sp̄ū saluarent̄ credentes a reatu legis q̄ expulso timore legis p̄ sp̄īsactū repleuit eos amore q̄vñ

cī nō pōt. habe enī charitatē t̄ fac q̄chdvis. Quarta causā est destructio sp̄ūaliū boīm. vnde dicit.

Super aspidem t̄ basiliscū ambulabis t̄ conculeabis leonem t̄ draconem.

Sup as. t̄ basi. am. t̄ cō.) dyabol̄ est aspis dum tentat de peccato in sp̄īsactū. q̄ venenū aspidū insanabile. Deu tro. xxij. Et p̄ctū in sp̄īsanctū est irremediabile. Math. xij. Basiliscus est dum tentat de supbia. Basiliscus enīt̄ dicit glo. est rex serpentū t̄ nocet flattū. t̄ dyabol̄ est rex su per oēs filios supbie. Job. xl. Et vento vane glie pulsat.

Leo est dum aperte t̄ violenter scvit. leo enī est rex anima lū t̄ viribz nocet. Draco est dū occulte t̄ volose blandit̄ t̄ allicit̄: vel sic p̄ aspidē q̄ veneno nocet intelligit̄ venenum bereticę prauitatis. p̄ basiliscū q̄ visu interficit manifesta p̄secutio. p̄ leone q̄ fortitudine nocet p̄secutor̄ crudelitas p̄ draconē q̄ flattū nocet p̄secutio faloz fratrū. has pestes supambulat t̄ cōculat xp̄s in in membris suis in pedibz suis. s̄. in sanctis q̄ sunt sup terrā: sicut petrus neronē leo. nē cōculauit t̄ vincentī daciānū. Moralit̄ (Cadent a la te. t. mille t̄c.) p̄ latus sinistrū significat aduersitas. p̄ dext rum p̄spēritas: t̄ l̄z (mille). i. multi eadant t̄ frangant̄ in aduersitate: t̄ t̄n (decē milia). i. multo plures cadunt t̄ se ducunt p̄spēritate. vñ. q̄. Re. xij. dauid q̄ in domo sua dor

miebat in meridie surgens de stratu suo vidit mulierem t̄ cecidit in adulteriū t̄ homicidiū: q̄ aut̄ in aduersitate sua talia nō fecerat nec tunc fecisset si cū exercitu in bellū iūiset. Drouer. i. Prosperitas stultoz p̄det eos (ad te autē) xp̄e (appropinquabit) ipse calus q̄ nec in p̄spēritas est claus q̄ voluerunt enī rapere t̄ facere regem. Job. vi. Nec fractus est in aduersitate h̄ planū est. Itē p̄ latus sinistrū carnales t̄ ibecilles intelligi p̄nt q̄ t̄n deo adhērent. p̄ dext rū sp̄ūales q̄ fores sunt. hoc vtrunq; latus impellunt de mones sed multo plures impellunt dextrū q̄s sinistrū t̄ impelliū plures vincunt̄ t̄ cadent a latere dextro q̄s a si nistro. sp̄ūales enī boies plus p̄mittit dñs tentari q̄s imbellies t̄ ip̄i fortiores sunt t̄ fortī resistunt. t̄ hoc mo expo nit Bern. dicens. p̄ dext rū sp̄ūales: p̄ sinistrū latus carnales intellige demones t̄ plures t̄ instantī impetunt latus dextrū q̄ Abac. i. Esca eī electa. t̄ Job. xl. Absorbebit sūmū t̄ nō mirabīt t̄ habet fiduciā q̄ influat iordanis in os eius: t̄ dñs q̄ nō p̄mittit tentari supra id qd̄ potestis. i. Corinti. x. Sp̄ūalibz vires parat numerosiores de hostē triū phos. Item s̄m alia latera assignat idē Bern. dicens (per mille) intelligunt̄ boies q̄ inuident nobis tēpalia q̄s limstra p̄ (decē milia) dyaboli q̄ inuident nobis eterna quasi dextera: qdā tanto studio sinistrū lat̄ defendunt q̄ sterq̄ linio suo t̄ paleis incumbit̄ t̄bēaurū sūmū negligunt̄: xp̄s de xtrū latus sibi fod̄ volunt̄ in dextera tibi pararet locū re fugi. in sinistro latere positū est cor hominis q̄ eius affe ctus in terrā. p̄cliū est: qd̄ plangit p̄s dicens. Adbesit pa uimento anima mea: t̄ post dicit beat̄ Bern. terreni milites scutū portant a leua. q̄ seculo militant t̄ nō xp̄o. i. tpa lia tuerit̄. Exponit etiā Bern. hunc versum de asibz sc̄tis egrediēt̄ q̄b̄ a dextris t̄ sinistris isidiāt̄ maligni sp̄ūs vñ dīc sc̄tis exētibz dyabol̄ nō audet a facie occurrit̄ et̄t̄ faciat nec a tergo isidēt̄ ut decipiāt nō attingit ut feriat: t̄ si accidat ut feriat. Possim̄ aut̄ exponere de prelato ma lo t̄ cōsiliarijs eī q̄ sunt eius latera: sed sunt dextrū latus q̄ tractat̄ ɔsilia de sp̄ūalibz: sinistrūdo q̄ tractat̄ de tempō ralibz. Dicit ergo sp̄ūsauct̄ ad platum (cadent a lat. tuo milie). i. multi eoz q̄ tibi dant cōsilia circa temporalia dā nabunt̄ t̄ corrident in infernum (t̄ decē milia a dext. tuis). i. valde plures damnabunt̄ eoz q̄ de sp̄ūalibz tractant. hoc enī magis arduū est t̄ ibi periculosior est error. Esiae. xix.

Gāpīcēs ɔsiliarij p̄barzonis ɔsiliū dederunt insipiens. Itē a sinistris dicunt̄ (mille a dextris decē milia) q̄ pau cos inueniunt̄ q̄b̄ velint̄ comittere tēpalia. mult̄ aut̄ comitt̄t̄ sp̄ūalia. dāne enī aliquibz curā milie animarū q̄b̄ nō cō mitterent dispensationē centū librariū t̄ exquo bi tam p̄pē tēpalia dispensata q̄ illi p̄ter sp̄ūalia male tractata consilio eorum cadent in mortē eternā quō nō magis ipse p̄la

13

BQualit̄ dyā, bolus dīcat̄ aspis basili sc̄us leo et draco.

Moralit̄. qd̄ p̄ lat̄ finis t̄ dext̄ sigē t̄ gl̄ples ca dūt in latere dextro q̄ sū stro.

RAlio mō mo ralit̄ ɔ plato malo t̄ eī cō filiarijs.

Psalms

tus cadet cū illis: hoc ē qd addit (ad te autē nō ap.) t legatur interrogatiue. q. immo appropinquabit: vñ addit (verū oculi tuis cōsi). s. tu experientis (t) nō solū tuā t alio rū (retributione peccata. videbis) qm̄ tu migrabis in capite transimigrantū. Amos. vi. Sap. v. Videntes turbabunt timore horribili. vel ad deū loquī t dicit (verū oculi tu. cōsiderabis) qz nibil te latet omnia em̄ nuda sunt t apera oculis eius. Heb. iii. Job. x. Ip̄e videt bominis voluntate. Job. xii. Cestigia pedū meoz cōsiderasti. Prouer. xv. Omnes vie hominis patent oculis eius (t retributio ne peccatorum videbis) p̄. Cū perierint peccatores videbis Ela. xviii. In mensura contra mensurā cū abiecta fuerit iudicabit ea. Isa. j. Huius ego cōsolabor sup hostib⁹ meis. t vindicabor de inimicis meis. Et si in illa retributio mea los ita male p̄det: multo fortius cū prior: sit ad miseren dū qz ad vindicandū bonis bona reddet t supaddet. vnd in hoc sperat iustus t dicit (qm̄ tu es dñe spes mea) Per sperent in alijs alij: hic in scientia lfarū hic in nobilitate h̄ in dignitate hic in astutia seculi hic in qualibet alia vanitate. mibi aut̄ adherē dō bonū est ponere in dño deo sp̄. m. si seuiat mund⁹ si fremat malign⁹ si caro cōcupiscit aduersus sp̄m: si exurgat aduersus me plū: in hoc ego (in te spe rabo) t vere sperandū qz (altissimum po. refu. t.) hoc fū qz dicit vulgariter altū exponi potest. dicit em̄ festū altū id est magnū: sic (altissimum) i. maximū est refugū dñi: qz om̄es capit q ad istud refugunt. vñ Bern. ad omnē tribulationē ad omnē necessitatē aperta nobis est vrbs refugij sinus matris expansus parata foramina petrevisa cera dei nostri vel (altissimum) sicut coiter accipit: qz q ad illud refugie nō pōt timere demōes q inferi⁹ deiceti sunt nec hoices malos terre adherentes: vñ dicit Job. xvii. Pone me iuxta te t cuiusvis man⁹ pugnet p̄ me. q.d. si posueris me in tuo refugio nullus hostis ad me poterit attingere vnd de ipso job dicit Greg. in altū mente fixerat t iō hostis ad eū irrumperē nō valebat: hoc est qd sequit. t loquī sp̄uſ amictus quasi respondēs viro iusto (nō accedet ad te malū) eo qz tam altū refugū elegisti (malū) i. peccatum qd tūc p̄mo ad boiem accedit qm̄ homo iust⁹ in illud p̄sentit (t flagellū) i. pena q sequit peccatum (nō appropin. ta. t.) i. corpori tuo in quo militas. Job. v. Scieſ q pacem babeat tabernaculū tuū: sed multi nō habent illud sicut tabernaculū qz militare nolunt s̄ vincī se p̄mittunt t peccato cōscientiū t corpus faciū stabulū vel arā porcov. Alia līa babet (t lepra nō appropinquabit tibi) i. symonia ecclie: scicut. iii. Reg. v. dicit de giezis lepra naaman adh̄berebit tibi Deus. xxvij. Oſerua diligenter ne incurras plagā leprez t vere nō accē ad te ma. t flā. om̄i angelis suis man. de te

Le custodia angelorum. **Vt custo te** **Heb. i.** Omnes sunt administratori spūs in ministeriū misi apter eos q̄ hereditatē capiunt salutis. **M**a thei. **xvii.** Angeli eorū in celis sp̄vident faciē p̄s mei q̄lin celis est. etiā malos custodiūt angelī: **vñ** ibi glo. magia est dignitas tē. **H**iere. **lx.** **C**urauim⁹ babylōne ⁊ nō est curata **B**erñ. **P**arū est q̄ facit angelos suos spūs facit eos ⁊ pedagogos nostros (in oib⁹ vñs tuis) est via boim⁹: demolnū angelorū dei. via boim⁹ est necessitas v̄l cupiditas: de q̄ **E**ccl. **xviii.** Post cōcupiscentias. t. nō eas ⁊ avoluntate. t. auertere. **C**lia demonū est p̄sumptio obstinatio: ad quam itur q̄tuor gradib⁹: primus est dissimulatio p̄spie infirmatatis cū se existimat bō aliqd̄ esse cū nibil sit. **S**cđs ē ignorantia sui. **B**en. **xviii.** **C**ū sim puluis ⁊ cinis. **T**erci ē excusatio peccatorū. **Q**uart⁹ p̄tempt⁹. **P**rouer. **xviii.** **I**mpius cū in p̄fundū venerit petorū cōtemnit. **A**lie sanctorū angelorū sūt qz ascēdunt p̄ cōtemplationē: descendunt p̄ cōpassionē (vt custo. te in om. vñs tuis) vie dei misericordiæ veritas. **I**tē dici pōt (vt custodiāt te tē). i. vt obseruēt qd̄ facias. **vñ** **B**erñ. in quo quis angulo sunt angelī ne audeas illo p̄sente qd̄ me p̄ntē nō audes (in manib⁹) **B**erñ. sic cōtinuat (in vñs tuis custodient te) ceterū nō patientē te tentari. **S**upra idqđ potes sed (manib⁹ pōr. te) q̄s facile transit q̄ illis portat manib⁹ q̄s facile natat cui alter sustinet mentis ⁊ ita quoties grauissima tentatio ⁊ tribulatio imminent in uoca custodē tuā. **S**ed qd̄ sunt manus in angelo opa os

cij. **Eze. x.** Extendit cherub manus suā de medio cherubinum. **Bern.** sic dicit manus duc demonstratioes. s. tribulatiois breuitas et retributionis eternitas: hoc est qđ dicit apls. ij. **Cor. iii.** Id em̄ qđ in p̄nti est momentaneū et leue tribulatiois nostrae supra modū in sublimitate eternū ḡtie pond̄ opabit in nobis: t̄ ideo portabūt (ne forte offendas ad lapidem) i. ad aliquē obicē (pedem tuū). i. affectū. **Prouer. iii.** Currens nō babebis offendiculū. vel fīm Criso. de lapide xpo exponit. de quo **Math. xxj.** Qui ceciderit sup lapidem istū cōfringet in bunc lapidē offendit q̄ murmurat aduersus deū collidens se nō deū in quē furibundē impi- git. et necesse habes angelicis manib⁹ deportari qz (sup. as. et basiliscū ambū.) **Bern.** Quid inter hec saceret pes būnus. i. affectus. et infra demonū: alius aspis: ali⁹ basiliscus: alius leo: alius draco: eo q̄ varie noceant: alius morsu: ali⁹ visu: alius rugitu vel ictu: alius flatu. ipm ondebante eccl̄ apli aspidē qñ dicebat **Math. xvii.** Quare nos nō potui- mus encere illum. **Bern.** Ecce aspis erat ille aplicas incā- tationes non timuit. **Job. xx.** Caput aspidis lugget et occi- det eū lingua vīpere. caput aspidis est initū suggestionis qđ occidit lingua cōfessionis q̄ vi parit. i. cū violentia et do- lore fit. Itē p̄ aspidē signat adulator vel dolosus vīvū- ran⁹. ppter causas q̄ notant̄ hoc versu. **C**allida surda brevis narcotica picta venenans (callida) **Prouer. xj.** Si- mulator ore decipit amicū suū (surda) ps. Sicut aspi. sur- do obtu. au. s. Notabilis est glo. (brevis) corpore nō mali- cia. **Criso.** pulli serpentū statura breviores sunt: venenū aut̄ habent equale. Itē caput est breue fere ois mali ver- mis. **Ecli. xxv.** Nō est caput nequius sup caput colubri. (narcotica). i. somnifera qz quē momorderit vadit in so- num: vñ et cleopatra māmilis suis aspides duas appolu- it tē. (picta) qz varie sunt sp̄es furarū et leptarū synomie. **Levi. xiiij.** Hō in cui⁹ cute et carne oīt fuerit diuersus co- lor adducet ad sacerdotē tē. (venenans) **Deu. xxxii.** Fel- dracōnū vīni eoz et venenū aspicū insanabile. Per ba- syliscum signat antīps vel hypocrita ppter multas p̄pet- rates que notant̄ his versibus. **C**he gallo natus mitra- tus semipedalis. **A**rdū a medio fugat angues sibilus- cius. Exurit sata ligna viros volat inqnat auras. Sternit aues tangit fera nulla qđ ille necavit. **M**usste cedit volu- cres quoq̄ mortu⁹ arct. (**De gallo nat.**) Antīps nascat̄ ex fornicatiōe ut dicit **Damas.** Galli sunt fornicatores: qz plurib⁹ miscent: vtini escent capones (mitratus) erit cīm rex coronat̄ et forte pōtis ex mitrat̄ ad līam. **Dan. vij.** Do- cem cornua decē reges erit et aliis cōsurgent post eos. et ip- se erit potentior priorib⁹ et tres reges humiliabit̄ tē. (**Se- mipedalis**) **Dan. vij.** Cornu aliud puulū ortū ē de medio eoz tē. de hoc medio regū. s. sequit̄ (ardū a medio) hoc est forsitan qđ dicit **Lbef. ii.** Donec de medio fiat. Itē ypocrita erit et a medio. i. a pectorē ardu⁹ qz alt̄ erit in sa- plentia s postrema ei⁹ berentia terre. **Dan. vii.** Et erit i cō- cōcupiscentijs feminaj. i. cōcupiscenti vel cōcupiscent̄ (fuga angues sibilus e⁹). i. etiā mali boies borebunt famā criminū eius. **Eze. xvij.** Glicisti sorores tuas peccatis tuis, sceleratus agens ab eis et supra. nō fecit sodoma sicut fecisti tu: t̄ in eodē filiarū palestinarō q̄ erubefcunt invia tua scelerata (exurit) **Esa. v.** Sicut deuorat stipula lingua ignis et calor flāme exurit sic radix eoz quasi fauilla erit (lata) **Ecli. clii.** Extinguet viride sicut ignē (ligna) ps. Sicut ignis q̄ cōburit siluā. i. gentes (viros) **Amos. vij.** Collet eū p̄pīnquis suus et cōburet eū (volat) **Esa. xx.** Cipera et r̄gulus volans. i. cito p̄currat p̄tis eius qz p̄sperabit̄. **Dan. viiij.** Prosperabit̄ et faciet tē. (inquiat auras). i. doctri- nas. **Hiere. ls.** Ecce ego ad te mons pestifer ait dñs q̄ cor- rumpis vniuersaz terrā (sternit au. es) solo visu. **Esa. xiiij.** Semen eius absorbens volucres. i. clericos. **Dan. xj.** Ede eruditis ruent. **Apoc. xij.** Cauda traxit terciā pte stellā rū (tangit fera nulla qđ ipse necavit) q̄rvenenat̄ est et tra- ctu. **Agg. ii.** Si tetigerit immund⁹ in aia ex omnib⁹ his ni- qđ cōtaminabit̄ et responderunt sacerdotes cōtaminab- tur (musste cedit). i. insidijs et rapacitati. **Esa. xxiiij.** Ei⁹ qui predaria nonuerit iuste medaberis: et tandem a deab-

Nonagesimus primus

CCXXVI

lo capieſ. Levi. xj. **D**e c quoq; in ter immūda reputabanc
mustela ⁊ irus (volucres q̄z mortuus arctet) Job penult.
Cū sublat⁊ fuerit timēbūt angeli. **I**tem q̄ aspidē q̄ dormit
facit in dormiendo mori intelligit delectatio mundi. **J**ob
xx. **P**anis illius in vtero ei⁊ vertet in fel aspidū. q̄ basili-
ſeu q̄ visu interficit signat inuidia. **E**ccl. viiiij. **N**eç̄ e ocu-
lus inuidi. **M**ath. xx. **A**n oculus tuus neç̄ est qz ego bo-
nus sum (⁊ coculcabis leonē ⁊ draconē) intelligit platus
cruelis. **E**ccl. viij. **N**oli esse quasi leo in domo t. euertes
domesticos. t. **E**la. xxx. **L**eanā ⁊ leo ex eis. q̄ draconē luxu-
ria. vñ bern. **D**raco immanis bestia flatu igneo q̄cqd atti-
gerit necat nō solū bestias terre. s̄ ⁊ volucres celī ⁊ latet in
arena: **b**ec est luxuria que maxime regnat in homine steri-
li ⁊ oioso.

Qm̄ in me sperauit liberabo eū; ptegam
eum quoniā cognouit nomen meum.
Allegorice d̄
xpo t̄ mem̄. **Q**m̄ in me sper.) **L**ectio q̄s vbi sunt verba dei cōsolant̄
bis eius. **T**is eccliam corp̄. s. xpi t̄ membrā ei⁹. p̄mittens eis in pre-
senti liberationē t̄ in futuro gl̄ificationē. vñ de xpo. p̄ seyl̄
p̄ suis membris dicit (qm̄ in me sperauit) sicut supra di-
xit de me⁹ sperabo in cū (liberabo eū) xpm̄ de manu iude-
orum; membras martyres de manu tyrañor̄. (ptegā eū)
scuto patientie vt nō noceant ei nec crudelit̄ p̄secuto-
rū scutis (qm̄ cogni. no. meū) xps̄ eū cognouit nomē pa-
tris qđ est oipotens. **E**xo. xv. **D**ipotens nomē eius t̄ mar-
tyres idem nomen cogitauerūt t̄ nomen xpi. p̄ quo passi
sunt. Job. xvii. **P**ater manifestauit nomen tuum boibus
quos pedisti mibi.

Clamauit ad me ego exaudiā eū cū ipso
sū in tribulatiōe: eripiā eū t glōrificabo eū
Cla.ad me) p̄s in passiōe: martyres sūt in agone t tor-
mentis (t ego exaudiā eū) cōfōrtando in passiōe t dolore
hest qd addit (cū ipso sum in tribulatiōe) dans patientia
t cōsolatiōē. vñ t Dyoni. intratis in dībanū ignis dixit:
teris bic mīc bone iesu (eripiā eū). i.extra mundū rapi-
am in morte (t glo. eum) p̄p in refūctiōe ascensiōne
alios scōs. p̄mo dāndo fтолā anime t tandem dāndo fтолā
corpis. nec ad p̄s durabit hoc sed in eternū: vñ addit.

Longitudine dierū replebo eū: et o-
dam illi salutare meum.

P **Moralitati dvi** **ro mto ten-** **tato.** **C**on. die. re. eū t ostē. illi) xpo boi (salutare.m.). i. salu-
tem eternā. vel (illi). i. membris illi⁷ (oñdam salutare me-
um). i. xp̄m in maiestate. **M**oralitati hoc dicit dñs de quoli-
ber viro iusto maxime de tentatio (q̄m in me spe.libe.eū) a
tentatione. **B**erñ. dulcissima liberalitas xp̄i in se speranti-
bus nō decessit. **E**ccl. q̄. **S**citote q̄m null⁹ sperauit in dño t
cōfusus est. i. null⁹ sperans in eo p̄fusus est. frequentē auto-
magis expedit boi ut tentez q̄ ut nō tentez: q̄ videns do-
min⁹ nō statim liberat eū s̄ interim p̄tegit eū: vñ addit (p
tegā eū) p̄. **P**rotector est oīm sper. in se. **E**sa. xxij. **P**rote-
teget dñs iſtū. p̄tegens t liberans transiens t saluans: ie-
rusalē est ania sperantis in dño q̄ pacē supnani videt de-
siderat hanc p̄tegit dñs. p̄tegens t tentationē t liberans
a culpa transiens in pena t saluans in glā (q̄m cogn.no.
meū) cōsuetudo eīm est potenti⁹ q̄ notos t affines suos p
tegit. dicit aut̄ bec cognitiō nō tam scia q̄ vita t opatio.
q̄tūcunq̄ eīm sciens si opa scie nō atteftant̄ dicit potius
ignorare dei q̄ agnoscerē. vñ **T**yf. j. **C**ōfitem⁹ se nosse de
um factis aut̄ negant̄: cū sint abominati t incredibiles: et
ad omne bonū reprobi. **B**erñ. nō nouit nomē dñi q̄ ill̄ as-
sumit inuanū: vel q̄ dicit dñe dñe t nō facit q̄ dicit. vel qui
nō honoraret p̄fem nō timeret vt dñm. **M**os aut̄ si nouim⁹
nomen sc̄m qd̄ inuocati est sup nos desiderem⁹ vt semp
sanctificet in nobis (clamauit ad me) b̄ recte sequit̄ q̄ ut
dicit beat⁹ berñ. **F**ruct⁹ noticie nois ē clamor oronis. por-
ro fruct⁹ clamoris exauditio saluatoris. vñ addit (t ego ex-
audiā eū) p̄. **A**ures eū in p̄ces eoz. **E**sa. lxx. **A**d vocē da-
moris tui statim cū audierit r̄ndebit tibi. **E**sa. lxx. anq̄ da-
ment ego exaudiā in hoc dat spes magna penitentib⁹: q̄
ut dicit (cla. t ego exau.). q.d. nō oī nisi ut clamet. vñ sup-

Habui dicit **Her.** **H** pietatis fedus est. nō dicit iust⁹ t in
nocens est. id exaudia. si em̄ bec aut̄ filia diceret q̄s nō dis-
sideret: t infra dulcis lex q̄ meriti exauditiōis in clamore
coſtituit postulatiōis: t infra merito nō exaudis q̄ clama-
re dissimulat: aut̄ oīo n̄ postulat: aut̄ tepide postulat aut̄
remise. siq̄dem in dei aurib⁹ desideriū vebemens clamor
magn⁹. qđ aut̄ clamās petiū aperit q̄ ea q̄ subiungit. pericu-
lū cōſolationē: liberationē: glorificationē. cōſolationē in
bello. liberationē in victoria: glorificationē in corona. hec pe-
tenda sūt. t q̄ h̄ petit accipit. vñ addit (cū ipo sum in tri.)
quasi aliq̄s quereret in quo dñe exaudies eū. in hoc inq̄t: q̄
(cū ipo sum in tribulatiōe) in p̄nitivita vt eū cōfōrte. p̄ in
tribulatiōe dila. mibi. **Efa.** xliiij. Cū ambulaueris in igne n̄
p̄bureniſ q̄ ego dñs saluator tu⁹: t infra noli timere quia
ego tecū sum. vñ aut̄ scire possum⁹ q̄ nobiscū sit in tribula-
tione. et hoc: eo q̄ in ipsa tribulatiōe subsistim⁹. q̄s em̄ sub-
sistet sine ipo (eripiā cū) in morte de carcere corporis: de pe-
riculo tentatiōis. De primo dicebat apls **Ro.** vii. **In felix**
ego bō q̄s me liberabit de corpore mortis b⁹. De scđo. p̄
Laque⁹ cōtrit⁹ est t nos liberati sum⁹ (t glificatio eū) dā-
do ei p̄mū p̄ labore certaminis corona p̄ victoria: h̄ tria-
tangit apls. iiij. **L**um. iiiij. Bonū certamē certani. ecce tribu-
latio cursum cōsumau. ecce erexit̄ in reliquo reposita est
mibi corona iusticie t̄. ecce glificatio. in ista autē glia erit
eternitas vite t aperta dei visio: vñ subiungit (longit. die-
re. eū) ecce eternitas vite. **Prouer.** iij. **L**ongitudo dies in
dextera ei⁹. **Prouerb.** xviii. Qui odit auariciā longiſtent
dies ei⁹ (t ostendā illi salu. m.). i. xp̄m p̄ quē saluau gen⁹
humanū p̄ eū em̄ salu⁹ factus est bō a pena t in ipo salu⁹
erit in glia. vñ glo. dicit. hec visio est tota merces. **Efa.** lij.
Elidebunt om̄is fines terre salutare dei nři. **Her.** sup būc
versū sic dicit (longitudine t̄). cōgru⁹ finis. p̄. **E**bi psal-
lenti. p̄mittit tam bon⁹ finis q̄ fine nō b̄z: t sane cui⁹ finis
bon⁹ est: ipm quoq̄ bonū est. t infra bec vita qua viuim⁹
magis mors est: nec simplr vita: sed vita mortalit⁹. qđ em̄
agim⁹ exquo primo incipim⁹ viuere nisi morti appropinqua-
re t incipere mori. ibi vere viuit̄ ybi viuida vita est t ve-
talis grata deo: ybi dies boni ibi interminabilis longitu-
do dies de quib⁹ alibi cogitau dies antiquos t an. eter. in
mem. bumi. cox̄bō dierū paucitas finit̄ breui: quoq̄ suffi-
cit cuiq̄ malicia sua (t ondā illi salu. m.) **Her.** nō iā i ſi
de crudia nō exercebo in spe. sed in re adimplebo ostendā
illi iſum meū ut in eternū iam videat in que credidit que
sem̄ optauit quem nobis ondat ipse q̄ p̄mitit pater ve-
ray t bon⁹. **Amen.**

Psalms

LXXXXI

१५८

Bonum est cōfiteri dñs & psallere nomini tuo altissime
Bonū est p̄f. do.) **C**itul⁹. ps. cantici in die sabbati. In p̄cedenti ps. egit de victoria tentationis. q̄d victoriā tentationis sequitur quies mentis. iō in hoc ps. & in h̄ titulo agitur de q̄te mentis q̄ est sabbatū figurata in illo sabbato in c̄ dñs requieuit ab oī ope qđ patraretur: in quo etiā iudei ce- fabant ab oī ope servili: qđ rep̄nūtā sabbatū eternitatē in quo ab oī penar miseria eternaliter requiesceret. **E**t ego sensus ps. iste p̄ q̄ne notaſ sp̄ualis opatio est (cantici die sabbati) q.d. sp̄ualis opatio q̄ est cantare deūq̄ laudare dñs fieri in die sabbati. i.in die festo & in quiete mentis p̄ eterna requie obtinenda. **I**ntentio hui⁹ ps. est monere vobis libenē laborem p̄ eternis agētes sabbatū mens. **D**odus tripartit⁹ est. **P**rimo ōndit quō bon⁹ impturbat⁹ agi sabbatū mentis sciens oīa a deo bñ agi qđ stult⁹ nō noui. **S**cdo malos asserit perituros ut ceteri timeant ibi (cum exorti) **L**ercio dicit iustos florere ut gaudeat hac p̄missione deuoti ibi (iustus vt palma) **P**ot̄ aut̄ legi p̄mo allegrice de xp̄o & fidei ip̄i⁹ (bonū est cōfiteri dñs) xp̄o verebonū q̄ sine hoc nō est sal⁹. **R**o. x. **O**re sit cōfessio ad salutem **M**at. x. **Q**ui me cōfessus fuerit corā boī⁹ cōfitebor & egū corā pa. meo. & q̄d fides sine opib⁹ mortua est: addit (psallere homini tuo). i.ad bonoē noīs tui operari (o ale- sime) rōe & borūm vtrunc⁹ bonusū est.

A Allegorice t
xpo t fidei p
sius.